

Vetenskapsrådet kräver sedan 2010-01-01 fri tillgång till forskningsresultat

”För att få bidrag för forskning kräver Vetenskapsrådet nu att forskarna publicerar sitt material fritt tillgängligt för alla. Allmänheten och andra forskare ska ha fri tillgång till allt material som finansierats av allmänna medel.

Tanken med s.k. Open Access är att alla ska få fri och obegränsad tillgång till vetenskapligt bedömda artiklar. Vetenskapsrådet har nu beslutat att forskare som beviljas forskningsmedel från myndigheten ska publicera sina vetenskapligt bedömda texter i tidskrifter och från konferenser på detta sätt.....”

<http://forska.vr.se/nummer/2009/nr42009/vetenskapsradetkraveropenaccess.4.7352ec0c1261ca65f0800058.html>

Vad är Open Access?

Refers to research results and its
"free availability on the public internet, permitting any
users to read, download, copy, distribute, print, search,
or link to the full texts of these articles" Budapest Open Access
Initiative 2002 <http://www.soros.org/openaccess>

"Open Access (OA) means immediate, permanent, free
online access to the full text of all refereed research
journal articles". Berlin declaration 2003
<http://oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>

Varför Open Access?

- Upphovsrättsfrågan
- Höga prenumerationskostnader för vetenskapliga tidskrifter
- Tillgängliggöra forskning finansierad av allmänna medel
- Webbens/Internets genomslag

Två vägar att publicera sig OA

- Publicering direkt i referentgranskade fritt tillgängliga (Open Access) tidskrifter. Publikationen blir direkt tillgänglig online (**den gyllene vägen**)
- Egen-arkivering/parallellpublicering.
Redan publicerade referentgranskade (peer-reviewed) publikationer parallellpubliceras i tex öppna arkiv (**den gröna vägen**)

Å så finns det en del andra vägar att gå....

Open Access-tidskrifter/ den gyllene vägen

Exemplet PLOS- Public Library of Science
<http://www.plos.org/index.php>

Startade 2003 – PLOS Biology

7 referentgranskade tidskrifter + PLOS Current

Författaravgifter – icke vinstdrivande

CC-licensierad

Creative Commons CC

<http://creativecommons.org>

Startade 2001

Författaren behåller sin upphovsrätt – Men tillåter andra att återanvända hela eller delar av ditt verk. Många OA-tidskrifter använder CC-licensiering.

Science Commons 2005 för att tillgängliggöra vetenskap i ett bredare perspektiv <http://sciencecommons.org/>

Exemplet BioMedCentral

<http://www.biomedcentral.com/home/>

Förlaget grundades 2000

Mer än 200 referentgranskade tidskrifter

Vinstdrivande – författaravgifter

CC-licensierad

Finansiering av OA-tidskrifter

PLOS och BioMedCentral tar ut författaravgifter.

Men! ca 50% av alla OA-tidskrifter tar inte ut några författaravgifter – ideellt arbete, finansieras av forskningsfinansiärer, vetenskapliga samfund etc.

Hur hittar man OA-tidskrifter?

Flera kataloger/portaler finns.

DOAJ – Directory of Open Access Journals

<http://www.doaj.org/>

Förtecknar mer än 4000 OA-tidskrifter. Innehåller viss fulltext, annars länkar direkt till tidskriften. Drivs av Lunds Universitet.

Egenarkivering/ parallellpublicering

En annan väg till Open Access –
Den gröna vägen

Publicering i öppna
publikationsarkiv/institutional repositories

Möjligt om förlaget tillåter det – ofta efter
embargoperiod 6 mån eller längre. OA-
tidskrifter tillåter direkt parallellpublicering.

Egenarkivering/ parallellpublicering

Exempel på öppna arkiv (OAI)

GUPEA - Göteborgs Universitets Publikationer –
Elektroniskt Arkiv <http://www.ub.gu.se/publicera/>

Samsökning av öppna arkiv

Open DOAR <http://www.opendoar.org/index.html>

SwePub <http://swepub.kb.se/>

Samsökning i svenska öppna arkiv. 29 högskolor och universitet är anslutna.

Egenarkivering/ parallellpublicering

PubMedCentral <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>

Stort öppet arkiv. Innehåller bla all forskning finansierad av NIH. NIH policy from 2008-

Här arkiverar/parallellpublicerar mängder av olika tidskrifter sina artiklar för fri tillgång. Ofta efter en embargoperiod.

En del förlag tillåter egenarkivering men först efter ett antal månader – vanligt är 6, 12, 18 eller 24 månaders ”embargo”

Publisher copyright policies & self-archiving

<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>

Innehåller information om vilken policy som gäller för olika tidskrifter.

En del förlag tillåter egenarkivering men först efter ett antal månader – vanligt är 6, 12, 18 eller 24 månaders ”embargo”

Research funders' open access policies

<http://www.sherpa.ac.uk/juliet/index.php>

Innehåller information om vilken publiceringspolicy som gäller för olika forskningsfinansiärer.

